

NORGES HØYESTERETT

Den 22. mai 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matheson, Falch og Bergh i

HR-2017-995-U, (sak nr. 2017/842), sivil sak, habilitet:

KLP Skadeforsikring AS

(advokat Finn Eirik Winther)

mot

Grande Entreprenør AS

(advokat Kjell Sagen Berg)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om alle dommerne i Frostating lagmannsrett må vike sete ved behandlingen av en ankesak.
- (2) Inntrøndelag tingrett avsa 30. september 2016 dom i sak mellom Grande Entreprenør AS – Grande – og KLP Skadeforsikring AS – KLP – i en tvist om erstatning etter vannskade. Advokat Kjell Sagen Berg var prosessfullmektig for Grande.
- (3) KLP anket 4. november 2016 dommen til Frostating lagmannsrett. Av anketilsvaret fremgikk at en annen advokat i det firmaet som advokat Sagen Berg var tilknyttet, overtok som Grandes prosessfullmektig.
- (4) Advokat Sagen Berg tjenestegjorde som konstituert lagdommer i Frostating lagmannsrett i perioden 1. oktober 2016 til 31. mars 2017.
- (5) Noen uker etter avsluttet konstitusjonsperiode – ved prosesskriv 19. april 2017 – meldte advokat Sagen Berg seg på nytt som prosessfullmektig for Grande. Han opplyste at dette etter hans syn ikke reiser habilitetsutfordringer for lagmannsrettens dommere.
- (6) KLP ba i prosesskriv 5. mai 2017 lagmannsretten vurdere om skiftet av prosessfullmektig vil få konsekvenser for habiliteten til dommerne. Det ble ikke fremsatt habilitetsinnsigelse.

- (7) Ved brev 11. mai 2017 har førstelagmannen i Frostating lagmannsrett, i medhold av domstolloven § 117, jf. § 119, anmodet Høyesteretts ankeutvalg om å ta stilling til habilitetsspørsmålet og å overføre saken til en annen lagmannsrett dersom det konkluderes med inhabilitet. Det er i brevet bemerket at ingen av dommerne i Frostating lagmannsrett har slik personlig relasjon til advokat Kjell Sagen Berg at det skulle medføre inhabilitet etter domstolloven § 106 eller § 108.
- (8) Ankeforhandling er berammet til 29. – 31. mai 2017.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at spørsmålet om å vurdere habiliteten av dommerne i Frostating lagmannsrett, er blitt forelagt ankeutvalget i medhold av domstolloven § 117 andre ledd tredje punktum. Ved denne avgjørelsen har utvalget full kompetanse.
- (10) Det er på det rene at dommerne ikke er inhabile etter domstolloven § 106. Den inneholder ingen regel om avledet inhabilitet for embetsdommere i kollegiale domstoler.
- (11) Spørsmålet er derfor om den omstendighet at advokat Sagen Berg nylig var kollega med dommerne i lagmannsretten, utgjør en særegen omstendighet som er egnet til å svekke tilliten til deres uhildhet, jf. domstolloven § 108.
- (12) Som det fremgår av HR-2016-2311-P avsnittene 14 og 15, har denne vurderingen en subjektiv og en objektiv side. I dette tilfellet er bare den objektive tilnærmingen aktuell. Det avgjørende er da "om de særlige forholdene i saken etter en objektiv målestokk gir omverden rimelig og saklig grunn til å tvile på dommerens upartiskhet".
- (13) Utgangspunktet er, slik det fremgår av Rt-2003-1588 avsnitt 9, at dommere i en kollegial domstol ikke uten videre er inhabile i en sak der en kollega er part eller har et nært forhold til en part. Det samme er gjentatt i HR-2016-106-A avsnitt 25. Der er det også understreket at "[d]et må kunne legges til grunn som et alminnelig utgangspunkt at dommerne i kollegiale domstoler forholder seg profesjonelt og upartisk også til saker som berører kolleger".
- (14) I dette tilfellet er advokat Sagen Berg ikke kollega med dommerne, men en tidligere kollega. Utgangspunktet om at dommerne ikke er inhabile, står derfor sterkere her enn i avgjørelsen fra 2003. Her vil det ikke foreligge noen løpende kollegiale bindinger til ham. Den omstendighet at advokat Sagen Berg sluttet i lagmannsretten mindre enn to måneder før ankeforhandlingene, gir derfor ingen rimelig og saklig grunn til å tvile på dommernes upartiskhet.
- (15) I dette tilfellet har ankesaken vært under forberedelse i lagmannsretten mens advokat Sagen Berg var konstituert dommer der. Det er en kjent problemstilling i kollegiale domstoler at en av deres dommere har vært involvert i en eller flere verserende saker, for eksempel i egenskap av tidligere advokat, tjenestemann eller dommer. I slike domstoler er det derfor gjennomgående etablert profesjonelle rutiner for slike situasjoner, som blant annet innebærer at disse sakene ikke omtales i situasjoner hvor vedkommende kollega er til stede. I mangel av andre opplysninger må det legges til grunn at dommerne i Frostating lagmannsrett har opptrådt profesjonelt og i samsvar med slike rutiner.
- (16) Når det dertil er opplyst av førstelagmannen at ingen av dommerne ved lagmannsretten har noen personlig relasjon til advokat Sagen Berg som skulle medføre inhabilitet, har ankeutvalget kommet til at dommerne i lagmannsretten ikke er inhabile. Forutsetningen for førstelagmannens spørsmål om å overføre ankesaken til en annen lagmannsrett etter

domstolloven § 119, faller da bort.

(17) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Dommerne i Frostating lagmannsrett viker ikke sete i sak 16-194505ASD-FROS.

Ingvald Falch
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)

Riktig utskrift: